WIKIPEDIA

Tatarisch

"Tatarisch" uun öler spriikwiisen uun ööder spriakwiisen önj oudere spräkewise

Sölring Öömrang Fering Halunder Halifreesk Mooring Wiringhiirder Karhiirder Gooshiirder

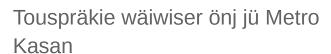
Täkst aw mooringer frasch

Di **tatarisch spräke** (Äinbetiiknínge: татар теле [*tatar tele*], татарча [*tatarça*], татар төрекчәсе [*tatar törekçäse* = tatarisch Türkisch]) unti kort *Tatarisch* (dt. *Tatarisch*) as en foon da Tatare (önj nåårere san) önj foole regjoone foon Ruslönj, forålem önj Tatarstan än Baschkortostan än maning oudere Gebiite foon jü üülj Sowjetunjoon snåked Türkspräke. Jü jült ås hoodfertreeser foon jü turkotartarisch spräkegrupe än wårt snåked fon süwat 8 miljoone manschne. Önj di türkisch spräkbrük än önj jü turkisch Türkologii wårt önj e hoodsåäge di begrip „tatarisch Türkisch“ (*Tatar Türkçesi*) ferwånd.

Ferbriidjingsgebiit foon dåt Tatarische diling

Tatarisch as Amtsspräke önj e republiik Tatarstan. Historisch gungt dideere spräke aw iinj foon da Amtsspräke foon e Göljen horde tubrääg. Hi teelt ålsü spräkehistoorich tu jü grupe foon da Weesttürkische spräke. Deer hiirt hi tu e Kyptschak-grupe. Hi besat ouerweegend da spräke-äinschape foon dåt Ogurische. Aw Tatarisch ferscheene hiilj ünlike publikasjoone; dåt jeeft fiirsiien än internätside önj dideere spräke.

Auersicht

Touspräkie wäiwiser önj jü Metro Kasan

Alfabete

Dåt Tatarische wus ömj e tid foon dåt 13. iirhunert än dåt 15. iirhunert önj dåt Kyptschak-Tatarische ferschrafted. Deer wus dåt amtsspräke foon jü Göljene horde. Önj dåt 15. iirhunert wörd dåt Kyptschak-Tatarische foon dåt Tschagataische oufliised.

Bit önj da 1920er iirnge wörd ma arabische bökstääwinge, dan ma latinsche (Iinjhäidlik türkisch alfabeet än sunt da 1930er iirnge tuleest ma kyrilische bökstääwinge schraawen.

Twaschetidlik wörd uk for dåt Tatarische en latinschraft ütårbed, wat ouers aw en grut mötjstand foon e rusisch manerhäid stååt. Dåt alfabeet as grünläid aw dåt Nai türkisch alfabeet foon e Tüurkai.

Sunt di septämber 2001 wörd bloot jüdeer latinsch schraft tu dåt schriwen foon dåt Tatarische öfentlik ferwånd (fgl. tatarisch wikipedia (https://tt.wikipedia.org/wiki/Täwge_Bit)). Jüdeer praksis ferbüüdj dåt rusisch ferfootingsrucht ouers önj e nowämber 2004, ma e begrüning, dåt for jü iinjhäid foon Ruslönj en iinjhäidlik schraft nüsi wus[1].

Ouerforstaling foon dåt tatarisch latinalfabeet ma dåt turskisch:

- **Tatarisch**: Aa Ää Bb Cc Çç Dd Ee Ff Gg Gg Hh Xx Ii Ii Íí Jj Kk Ll Mm Nn Ññ Oo Öö Pp Qq Rr Ss Ss Tt Uu Üü Vv Ww Yy Zz
- **Turkisch**: Aa Bb Cc Çç Dd Ee Ff Gg Gg Hh Ii Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Öö Pp Rr Ss Ss Tt Uu Üü Vv Yy Zz

Oudere spräke näi tu dåt Tatarische

Dåt Baschkirische as dat Tatarische nuch rucht äänlik. Duch wist et ål maning äinhäide ap, am dåt foon dåt eentlike Tatarische ouftugränsen. Duch san da biise spräkeforme jam nuch sü eenlik, dåt da enouder önj Tatarisch än Baschkirisch ferstönje koone.

Di Krimtatarische spräke wårt oofdingås “Krimtürkisch” betiikned än tu dåt Tatarische räägned. Dåt stimt ouers diling bloot tun diijl, deer jü ma jü schååwing foon en äinstiinjien schraftspräke ai mör ma di boowen nååmde spräke idäntisch as. Bütedåt wist dåt Krimtatarische ål sü maning äinhäide ap, dåt en ferstiinjing twasche Tatarisch än Krimtatarisch bloot nuch uner betängelse möölik as.

Spräkekoode:

SIL code: TTR
ISO 639-1: tt
ISO 639-2: tat

Kwäle

1. Russland-Aktuell: Tatare mönje Kyrilisch schriwe (http://www.aktuell.ru/russland/politik/tataren_muessen_kyrillisch_schreiben_2473.html) 16.11.2004

Literatuur

- Tamurbek Dawletschin, Irma Dawletschin, Semih Tezcan: *Tatarisch-deutsches Wörterbuch*. Harrassowitz, Wiesbaden 1989, ISBN 3-447-02978-1.
- Andreas Frings: *Die tatarische Schriftreform und das kulturelle Gedächtnis*. (= Mainzer Arbeitspapiere zur Geschichte Osteuropas; 1). Johannes-Gutenberg-Universität Mainz, Mainz 2004 (Volltext (http://deposit.d-nb.de/cgi-bin/dokserv?idn=976554518))
- Hermann Vámbéry: *Etymologisches Wörterbuch der turko-tatarischen Sprachen. Ein Versuch zur Darstellung der Familienverhältnisses des turko-tatarischen Wortschatzes*. Brockhaus, Leipzig 1878 (Neudruck: Biblio-Verlag, Osnabrück 1972, ISBN 3-7648-0640-0.)
- Suzanne Wertheim: *Language "Purity" and the De-Russification of Tatar*. Paper, Berkeley Program in Soviet and Post-Soviet Studies, Berkeley 2002 (Volltext (http://repositories.cdlib.org/iseees/bps/2002_02-wert))

Weblinks

Wikipedia aw Tatarisk

- Alphabete un Sproakbiespiele (http://www.omniglot.com/writing/tatar.htm)